

Mål 12 Hållbar konsumtion och produktion

Kommunen har en viktig roll att se till ekonomisk, social och ekonomisk hållbarhet när det kommer till hela kedjan för förbrukning: upphandling, konsumtion och avfall.

Social hållbarhet i kommunens upphandlingar

Under 2025 har Upphandlingsenheten fortsatt jobbat med att få in social hållbarhet i kommunens upphandlingar. Fokus har legat på att hitta några pilotprojekt där det är passande att ställa krav på dialog med leverantörer angående sysselsättning. Syftet med dialogen är att undersöka om leverantören har möjlighet att erbjuda exempelvis praktik. Målsättningen är att i längden kunna använda upphandling som ett arbetsmarknadsverktyg genom att kommunens leverantörer kan hjälpa personer som står långt ifrån arbetsmarknaden att få en väg in på arbetsmarknaden.

Ekonomisk hållbarhet i kommunens upphandlingar

Upphandlingsenheten fortsätter med arbetet att fördjupa sig i ekonomisk hållbar upphandling. Arbetet syftar både till att utveckla vår kunskap inom området och att identifiera åtgärder för att bli bättre på ekonomisk hållbara upphandlingar. Hittills har fokus legat på ekonomisk brottslighet genom att lyssna på Skatteverket, Ekobrottsmyndigheten och Sveriges Kommuner och Regioner för att förstå hur man kan arbeta för att förebygga brott både i upphandlingskedet och under avtalstiden.

Projekt Smart upphandling för mindre klimatavtryck

Projektet är inne i sitt andra år av tre och ska syfta till att offentliga upphandlingar i Kalmar läns tolv kommuner aktivt ska bidra till fossilfri, resurseffektiv och cirkulär produktion av varor och tjänster. Kalmar kommun är projektledare.

Hållbarhet inom kommunens måltidsservice

Matsvinnet mäts och följs upp varje dag, och ligger nu lågt tack vare ett aktivt arbete i både kök och skolrestaurangerna. Menyerna utvecklas mot fler vegetabiliska alternativ, hybridrätter där kött och grönsaker blandas samt mot svenskodlade råvaror för att minska klimatpåverkan. Förbättrade rutiner gör också att rätt mängd mat lagas och levereras, vilket minskar slöseri med resurser.

Energien i matavfallet blir till biogas

Allt matavfall som samlas in i Västerviks kommun transporteras till Jönköping där det behandlas och omvandlas till biogas och biogödsel. Den insamlade mängden matavfall har fortsatt att öka under 2025. Jämfört med 2024 har insamlingen ökat med cirka 25 procent. Ökningen av insamlat matavfall bedöms bero på att fler hushåll och verksamheter har fått möjlighet att sortera ut sitt matavfall under året, vilket bidrar till både ökad biogasproduktion och återföring av näringsämnen genom biogödsel.

Ökad källsortering

EU har som mål att återanvändning av kommunalt avfall ska öka till minst 55 viktprocent till 2025, minst 60 viktprocent till 2030 och minst 65 viktprocent till 2035. Effektiv materialåtervinning kan göras av rena fraktioner av hög kvalitet där materialet ersätter jungfrulig råvara.

Fastighetsnära sortering har nu funnits i kommunen i över 15 år. Sortering av förpackningar ska ske oavsett om man valt att ha fastighetsnära insamling (FNI) eller inte, då det är ett lagkrav. Till 2027 ska alla hushåll i kommunen ha tillgång till FNI som både ska omfatta förpackningar och matavfall. Under 2025 har kommunen tagit ytterligare steg för att bygga ut den fastighetsnära insamlingen. FNI har införts hos flerbostadshus i ökad omfattning och arbetet med att införa FNI i skärgården samt på svåråtkomliga platser har påbörjats. Genom dessa åtgärder förbättras möjligheterna till källsortering i hela kommunen, även i områden där förutsättningarna tidigare varit mer begränsade.

Återvinningscentraler (ÅVC)

Återvinningscentralerna slår ytterligare besöksrekord även detta år. Antalet besök av privatpersoner på kommunens största ÅVC, Målserum, har successivt ökat från 46 428 år 2019, till 90 092 år 2025.

I början av 2025 ställdes Gamleby ÅVC om till obemannad drift. För att få tillträde behöver kunder genomföra en kortare utbildning. Därefter kan de identifiera sig genom att skanna sitt körkort och få tillgång till anläggningen under utökade öppettider. Förändringen har tagits emot positivt av kunderna, vilket även tydligt avspeglas i besöksstatistiken. Antalet besök ökade från 6 971 under 2024 till 13 793 under 2025, vilket innebär att antalet besökare i det närmaste har fördubblats.

Materialåtervinning

Enligt den årliga statistiken över kommunalt avfall i Sverige 2024 från Avfall Sverige behandlades 427 kg/person eller totalt 4,5 miljoner ton avfall från hushåll och företag med hushållsliknande avfall i Sverige. Ett mått på materialåtervinning är utsorterat avfall enligt producentansvar där kommunerna sedan 2024 är ansvariga för insamlingen. Värdet är liksom för tidigare år beräknat enligt Avfall Sveriges modell, där invånarantalet inte enbart tagit hänsyn till fastboende utan även baserats på fritidshusboende, gästnätter i kommunen, samt in- och utpendling.

Förpackningar 2025:

Pappersförpackningar 24,42 kg/invånare

Metallförpackningar 2,77 kg/invånare

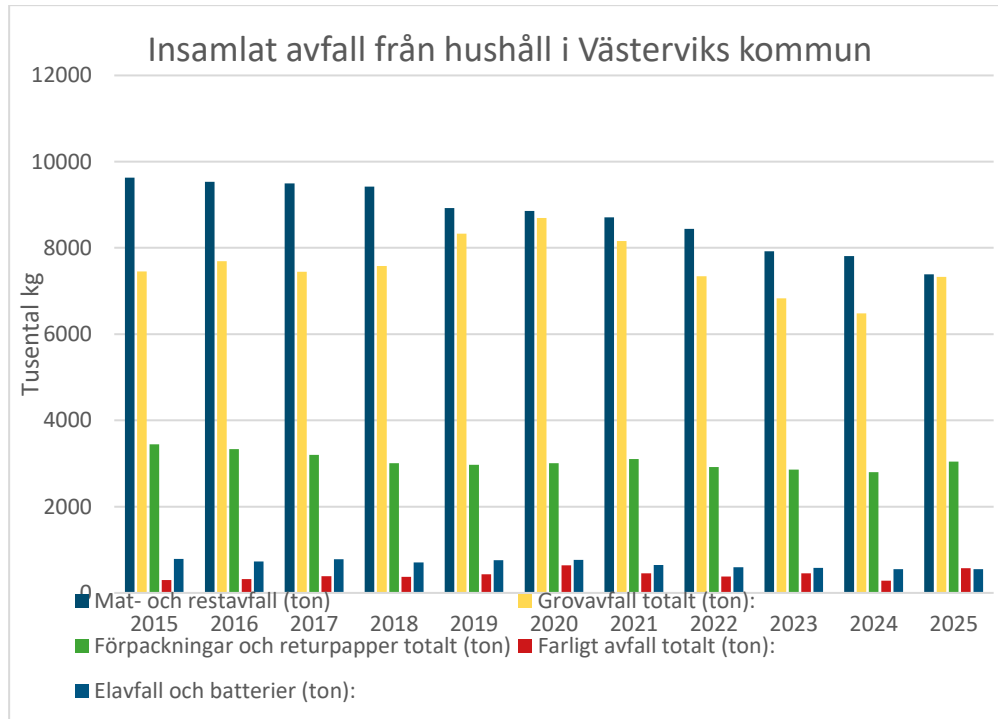
Plastförpackningar 12,28 kg/invånare

Glasförpackningar 28,72 kg/invånare

Tidningar 8,91 kg/invånare

Insamlingen av tidningar fortsätter att minska. Den pågående digitaliseringen – både av nyhetskonsumtion och annonsmarknad – innebär att mängden tillgängligt papper i kretsloppet gradvis minskar. När det gäller övriga materialfraktioner ser vi däremot en ökning i insamlade mängder jämfört med 2024. Ökningen kan påverkas av flera omständigheter, såsom konjunkturläge, konsumtionsmönster samt förändringar i producenternas val av förpackningsmaterial.

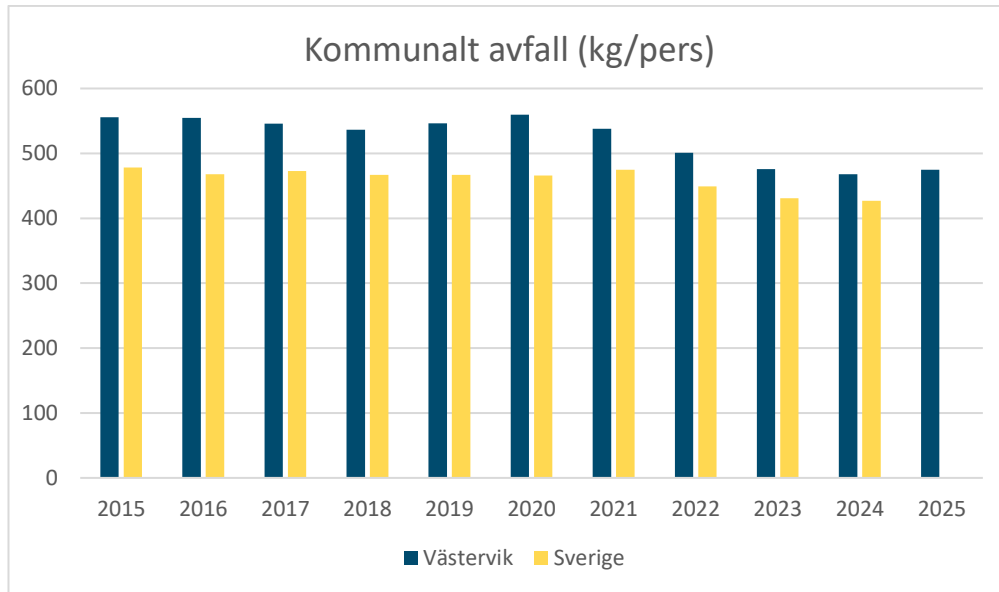
Totala mängder av insamlade avfallsfraktioner i Västervik 2015–2025

Visionsmål för Västerviks kommun

Visionsmål 4 Vi visar vägen mot en hållbar miljöutveckling, främjas av utbyggd fastighetsnära insamling då det bidrar till högre materialåtervinning, minskade avfallsmängder och en starkare cirkulär ekonomi i kommunen. Den biogas som produceras av insamlat matavfall stödjer samtidigt omställningen till förnybar energi.

Indikator för AGENDA 2030 – Minskade avfallsmängder

Den nedåtgående trenden för avfallsmängder i Västervik, som pågått sedan 2020, får ett mindre bakslag under 2025. Den totala mängden avfall uppgick till 475 kg per person, vilket innebar en ökning jämfört med föregående år. Vissa fraktioner fortsatte att minska, som restavfallet medan matavfall ökade. Den största ökningen stod dock grovavfallet för. Det ökade med cirka 850 ton jämfört med 2024 och bestod till stor del av behandlat och obehandlat trä. Möjliga förklaringar kan vara skärpta sorteringsregler, nya rutiner kring impregnerat trä, ökade bygg- och renoveringsaktiviteter samt fler besökare på återvinningscentralerna.

Avfallsmängder per person i Västerviks kommun 2015–2025

Trend i Västerviks kommun:

Utvecklingen går åt rätt håll

